

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

Tit. XXI. De Testibus cogendis, vel non.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

inenti offeratur ejus probatio: vel nisi testi opponatur excommunicatio: vel nisi sit periculum, ne in fine litis non amplius reperiendi sint testes, contra quos excipitur. Denique notant Authores, in dubio, an exceptioni contra testes statim sit deferendum, vel an ea examinanda reservari debeat in finem litis, penes arbitrium Judicis esse.

TITULUS XXI.

De Testibus cogendis, vel non.

SUMMARIUM.

1. 2. Quos justa causa non eximit, ad testificandum compelli possunt, licet per alios testes cognoscibilis esset veritas.
3. In Civilibus causis quinam excusentur à ferendo testimonio, ut cogi nequeant.
4. 5. In causis Criminalibus quoque cogi ad testificandum de Jure Civili possunt omnes non privilegiati, non verò de Jure Canonico regulariter.

1. Sciendum, cum quandoque contingat, ut illi, quorum testimonio opus est in Judicio, illud ferre recusent, vel amore aut odio erga unum ex litigantibus irretiti, vel metu contrahendæ inimicitia, aut aliorum incommodorum absteriti, vel ab uno litigantium malitiosè impediti, appositè hic discuti, an, & quinam, quibusque in causis compelli ad testificandum seu cogi possint.

2. Dico 1. Testes, qui absque justa causa recusant agere testes, & non privilegiati, seu à ferendo testimonio specialiter non sunt exempti, cogi possunt ad ferendum (prævia tamen monitione) etiam si juramento se obstrinxissent ad non testificandum. *c. 1. seqq. h. t. l. 16. § 19. C. de testib.* Ratio, quia Reipublicæ interest, veritatem in Judicio non occultari, & propterea alteri perire jus, vel delicta manere impunita. Quare juramentum tale etiam obligatorium non est, cum præjudicet bono publico, & sit contra obedientiam, casu quo alicui Judex legitime imperat ferre testimonium. Assertio procedit probabiliter regulariter etiam de casu, quo veritas per alios testes haberi posset, ut docent communiter contra Innoc. & alios. Quando verò veritas aliter haberi nequit, testes cogi possunt etiam absque prævia monitione. Abb. in *c. 2. h. t.* Ceterum compelli possunt testes à Judice Ecclesiastico quidem sub interminatione censuræ. *c. 1. § 5. h. t.* & Clerici prius per suspensionem vel interdictum, quam per excommunicationem vel depositionem. *c. 2. eod.* à Judice Sæculari verò sub interminatione multæ pecuniariæ, vel per captionem pignorum, vel etiam per confiscationem bonorum. Qui verò testes subtrahit Adversario suo, v. g. per vim occultando domi, vel alias impediendo, excommunicari potest. *c. 45. de testib.* & insuper arbitrariè puniri. *c. 4. b. t.*

3. Dico 2. In causis Civilibus omnes, qui non sunt specialiter privilegiati, aut excusati, ad testificandum cogi possunt. Text. & DD. in *c. 1. § 1. c. 11.*

Excusantur autem, imò etiam testificari volentes prohibentur. 1. parentes contra liberos, ac vicissim, ac alij ascendentes & descendentes. *can. 3. caus. 4. q. 3. l. 6. C. de testib.* 2. Excusantur agnati & cognati, scilicet usque ad sobrinum & sobrinam sobrinove natum, adeoque usque ad tertium gradum: item affines, qui sibi sunt instar parentum & liberorum, ut focer & focrus, gener & nurus, vitricus & noverca &c. rursus uxor adversus maritum, ac vicissim. *l. 4. § 5. ff. eod. can. cit.* sed isti solum sunt privilegiati, quando veritas aliter aut per alios testes haberi potest. per *c. 5. h. t.* ne propter defectum testimonii pereat justitia. *c. ult. eod.* 3. Cogique nequeunt Clerici à Judice Laico. *can. 38. caus. 2. q. 6.* nec ab Ecclesiastico, nisi alius testis, quam Clericus, desit ad probandam veritatem. *can. 2. caus. 14. q. 2.* 4. Abientes Reipublicæ causâ, & milites actu versantes in Expeditione; item, ne testari in loco Judicii debeant, infirmi, senes, personæ egregiæ &c. *l. 8. ff. de testib.* 5. Qui ad testificandum sunt inhabiles, ut excommunicati, criminosi &c. quia eorum testimonium nihil prodest.

Dico 3. Etiam in causis Criminalibus criminaliter intentatis omnes non privilegiati de Jure Civili regulariter cogi possunt ad testificandum, non verò de Jure Canonico. Prior pars sumitur ex *l. 16. C. de testib.* ubi sine crimine inter causas Civiles & Criminales dicitur, testem non privilegiatum cogi posse. Concordat Glossa, DD. possim, & praxi Posterior ex *c. 10. h. t. ibi: testes, præterquam super criminibus, per censuram Ecclesiasticam cogatis veritati testimonium perhibere.* Concordat *c. 3. eod. § 7. de testib. cum gl.* ubi habetur, quod in crimine probando testes monendi, non cogendi sint. Dixi Regulariter; quia nec de Jure Civili cogi possunt. 1. Quando delictum est omnino occultum, ita ut nec infamia, nec publica de illo indicia adsint, quamvis fortè crimen duobus vel tribus notum sit; quia tunc Judex non est legitime interrogans, nisi crimen sit & pergat esse perniciosum aliis. 2. Quando apparet, crimen non posse plene probari, licet aliquis de eo testificetur; aut is, qui testem agere deberet, crimen cognovit ab ijs, qui fide non sunt digni. 3. Qui sciunt, factum carere culpâ, v. g. accusatum fecisse quidem homicidium, sed casuale; tales enim rectè negarent, se scire delictum. 4. Qui sciunt crimen sub sigillo naturali, v. g. Medicus, Advocatus, Obstetrix &c. nisi testificatio esset necessaria ad avertendum damnum publicum vel privatum. 5. Quando testis imminet periculum gravis incommodi ex testimonio; nisi crimen esset noxium Reipublicæ bono; istud enim præferri debet bono privato. Atque vicissim de Jure Canonico etiam cogi possunt in Criminalibus. 1. Quando veritas aliter haberi nequit. per *c. 5. h. t.* 2. Quando testes ipsi se subtrahunt vel odiosè accusati, vel gratiâ aut timore accusati. *c. 3. § 1. ff. eod.* 3. Quando testes malitiosè sub-

TITULUS XXII.

De Fide Instrumentorum.

SUMMARIUM.

1. 2. Quomodo sumatur, & quid sit Instrumentum.
3. Dividitur in Publicum & Privatum; utrumque potest esse vel Originale vel Transumptum.
4. 5. In Authenticum, & non Authenticum. Utriusque afferuntur species.
6. In Judiciale, & Extrajudiciale. Ubi de Protocollo.
7. 8. Ad instrumentum Extrajudiciale Publicum requiritur, ut conficiatur à Notario legitimo, legitime procedente.
9. 10. & observante certas solemnitates.
11. 12. Quam fidem faciant Instrumenta Publica:
13. Et quam Authentica.
14. 15. Quid roboris habeat Scriptura ex Archivo deprompta, vel sigillo publico munita.
16. 17. Quid probent Transumpta, seu Copie vidimatae.
18. 19. Quid Protocollum.
20. Quid libri Rationum publici:
21. Et privati.
22. 23. 24. Quid instrumenta privata non authentica.
25. 26. Quid litteræ missivæ; & charta bianca.
27. Instrumenta, ut probent, debent realiter edici.
28. Et quidem in termino Probatorio regulariter.
29. An credendum afferenti, se Instrumentum amississe.
30. Quomodo produci debeat instrumentum.
31. 32. 33. An & quando teneatur Reus edere instrumenta Actori.
34. Ex quibus capitibus impugnentur instrumenta.
35. An falsitas reperta in instrumento illud vitiet in totum.
36. Quando nam instrumentum reprobetur ut continens falsitatem, vel de hac suspexitum.
37. 38. An impugnari & reprobari possit per testes.
39. 40. An etiam per testes extraneos.

A Testibus transitur merito ad Instrumenta, alterum probandi genus, & non minus efficax. De his declarandum 1. Quid & quam varia sint. 2. Quantam faciant fidem. 3. Quando & quomodo produci debeant, ac quomodo impugnari & labefactari possint.

§. I.

De Natura, Varietate, & Confectione Instrumentorum.

Sciendum, tripliciter usurpari hanc vocem Instrumentum, utpote ab instruendo derivatam. l. 99. ff. de V. S. 1. Latissime pro omni eo, quo aliqua res instructa est: sic ferra, malleus, penicillus &c. dicuntur instrumenta artificum: aratra, ligones &c. agricolarum; scalæ, & alia utensilia, instrumenta do-

TITU-